

TURUN YLIOPISTO

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

PARJANEN, TYTTI: Raskauden ehkäisyn sukupuolittunut vastuu

Tutkimus korkeakouluopiskelijoiden ehkäisykäyttäytymisestä ja asenteista

Tutkielma, 72 s., 27 liites.

Sosiologia

Marraskuu 2016

Raskauden ehkäisy on aiempien tutkimuksien mukaan Suomessa enimmäkseen naisten vastuulla ja ehkäisymenetelmät, sekä terveydenhuollon palvelut ovat keskittyneet pääosin naisen hedelmällisyyden hallintaan. Tilanne on sosiaalisesti epäoikeudenmukainen ja ongelmallinen sekä mies, että naisnäkökulmasta katsottuna. Vaikka naisilla on miehiä huomattavasti suurempi ehkäisyvalikoima käytössään, ovat silti juuri naiset viime vuosina keskustelleet tyytymättömyydestä nykyiseen ehkäisymalliin ja erityisesti hormonaalisiin ehkäisyvalmisteisiin. Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan ensisijaisesti raskauden ehkäisyn sukupuolittunutta vastuuta ja naisten tyytymättömyyttä.

Tämän tutkimuksen aineisto on kerätty vain tätä tutkimusta varten. Tutkimuksen aineiston populaationa ovat korkeakouluopiskelijat. Tutkimuksen otos (n=517) vastaa populaatiota kohtalaisen hyvin. Tutkimus ei kuitenkaan huomioi mahdollisia Suomen sisäisiä alueellisia eroja, koska vastaajat ovat todennäköisesti pääosin Etelä-Suomesta, Satakunnan ja Turun ammattikorkeakoulusta sekä Turun yliopistosta. Tutkimuksen aineisto on kerätty strukturoiduilla kyselylomakkeilla ja analysoitu tilastotieteellisin menetelmin. Tutkimuksessa tarkastellaan ehkäisyvastuun jakautumista ja ehkäisystä aiheutuneen haitan kokemista, sekä ehkäisymenetelmiin tyytyväisyyttä korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa, vertaillen naisia ja miehiä. Sukupuolen vaikuttavuuden lisäksi tutkimuksessa käsitellään asenteiden vaikutuksesta ehkäisykäyttäytymiseen. Tutkimuksessa on tutkittu myös korkeakouluopiskelijoiden asenteita, sekä niiden yhteyttä koulutusalaan. Tutkimuksessa tarkastellaan myös naisten ja miesten välisiä eroja ehkäisystä keskustelun aktiivisuuteen ja aloitteellisuuteen, sekä suhtautumisessa kondomeihin ja niiden käyttöön vakiintuneissa suhteissa. Tutkimuksessa käsitellään myös vahinkoraskauksista koettua huolta, sukupuolia vertaillen.

Tutkimuksessa koulutuksella, tai asenteilla ei ollut vaikutusta ehkäisykäyttäytymiseen, vaan vain sukupuolella oli tilastollisesti merkitsevä vaikutus ehkäisyaktiivisuuteen. Tutkimuksessa naiset näyttäytyivät selkeästi miehiä aktiivisempina ehkäisyn käyttäjinä ja miehet ehkäisevät pääasiassa vain vakiintumattomissa suhteissa. Opiskelijoista vain pieni osa, määrittyi arvoiltaan perinteiseksi. Lähes kaikki vastaajat kokivat, että ehkäisyvastuun pitäisi kuulua tasavertaisesti naiselle ja miehelle. Tätä asenteiden ja käytännön välistä ristiriitaa selittää mahdollisesti miesten ehkäisymenetelmien puute. Lähes puolet kaikista tutkittavista koki tyytymättömyyttä nykyisiin ehkäisymenetelmiin ja suurin osa vastaajista toivoi, että miehille kehitettäisiin uusi hormoniton ja pitkäaikainen ehkäisymenetelmä. Naisista lähes puolet ja miehistä vain alle viidesosa ilmoitti kokeneensa itse haittaa ehkäisystä. Suurin osa haittaa kokeneista naisista ilmoitti haitan aiheutuneen hormonaalisesta ehkäisystä.

Erityisesti naisten ja miesten yhdenvertaisuutta ajatellen, sekä miesten lisääntymisoikeuksien vuoksi, tulisi resursseja sijoittaa miesten ehkäisymenetelmien tutkimiseen ja kehittämiseen. Hyvä miesten menetelmä ei tarkoittaisi sitä, että naiset lopettaisivat ehkäisyn, vaan ehkäisystä voisivat huolehtia myös molemmat samaan aikaan. On mielestäni kohtuutonta, että pääosin naiset huolehtivat ehkäisystä parisuhteissaankin koko hedelmällisen elämänjakson ajan, kun perhesuunnittelun ja ehkäisyn pitäisi olla molempien oikeutena ja vastuuna.

Asiasanat: raskauden ehkäisy, perhesuunnittelu, tasa-arvo, työnjako, seksuaalisuus, sukupuoli-rooli, parisuhde, ehkäisypillerit, seksuaalikasvatus.